

Obecná epidemiologie

MUDr. Miroslava Zavřelová
Ústav preventivního lékařství,
odd. epidemiologie infekčních chorob

Epidemiologie

- Studium hromadně se vyskytujících jevů
 - Stanovení opatření – intervence
 - Analýza efektivity intervence
-

Epidemiologie infekčních chorob

- Proces šíření nákazy –
příčiny vzniku a zákonitosti šíření nákaz
 - Opatření proti šíření nákaz –
protiepidemická opatření
 - Cíl – omezit/ zastavit šíření nákazy
-

Proces šíření nákazy

- Zdroj původce nákazy:
 - člověk
 - zvíře

 - Přenos:
 - přímý
 - nepřímý

 - Vnímový jedinec
-

Zdroj původce nákazy

- akutně nemocný
 - chronicky nemocný
 - rekonvalescent
 - v inkubační době
 - inaparentně infikovaný (bez příznaků)
-

Přímý přenos nákazy

Nutná současná přítomnost zdroje nákazy a vnímavého jedince

- přímý kontakt

 - dotyk, polibek, sex

 - pokousání / poranění zvířetem

- transplacentární a perinatální přenos

- kapénkový přenos

Nepřímý přenos nákazy

nezávislý na přítomnosti zdroje

- kontaminovanými předměty
 - biologickým materiálem
 - kontaminovanými potravinami:
 - kontaminace primární a sekundární
 - vzduchem
 - infekční aerosol, infekční prach
 - hmyzem
-

Vnímavý jedinec

- vnímavost znamená opak imunity
 - nejsou vytvořeny **specifické protilátky** proti konkrétní nákaze
-

Nevnímový jedinec

- nevnímový = imunní
 - má specifické protilátky proti konkrétní nákaze a onemocnět nemůže
 - specifické protilátky - **specifická imunita:**
 - po nákaze
 - po očkování
-

Ovlivnění procesu přenosu nákazy

□ přírodními podmínkami:

- klimatickými, geografickými, biotop krajiny,
přírodní katastrofy

□ sociálními podmínkami:

- ekonomická úroveň (rozvojové země)
 - hygienická úroveň (pitná voda, odpady)
 - úroveň zdravotnictví (terapie, očkování)
 - válečné konflikty
-

Formy infekce

- manifestní
 - typická
 - atypická
 - inaparentní = asymptomatická
 - persistentní
 - chronická
 - latentní
 - nosičství (nosičství viru, bacilonosičství)
-

Průběh nákazy

- inkubační doba
 - minimální, maximální,
 - průměrná (=nejčastější)
 - prodromální stadium
nespecifické příznaky, horečka
 - manifestní stadium (syndrom)
 - rekonvalescence
-

Výskyt nákazy

- sporadický
jednotlivé případy, rodinný výskyt
 - epidemický
hromadný výskyt, časově omezený
 - endemický
trvalý výskyt v určité zeměpisné oblasti
 - pandemický
celosvětový výskyt, časově omezený,
(celosvětová epidemie)
-

Protiepidemická opatření

- preventivní
předcházejí vzniku nález
 - represivní
v ohnisku nález
s cílem omezit, event. zastavit šíření
nález
-

Preventivní protiepidemická opatření

□ Hygienická

- zabezpečení zdrojů pitné vody
 - likvidace odpadů
 - hygienické normy při výstavbě
 - hygienický režim při výrobě a prodeji potravin
 - dezinfekce, sterilizace ve zdravotnictví
 - dezinfekce, dezinsekce, deratizace
-

Preventivní protiepidemická opatření

- ❑ Očkování = aktivní imunizace – nejefektivnější preventivní opatření
 - ❑ Prevence zavlečení nákaz do kolektivu
 - ❑ Zdravotní výchova
-

Represivní protiepidemická opatření

- Včasná diagnóza
 - klinická, laboratorní, epidemiologická anamnéza
 - Hlášení
 - Izolace
 - povinná hospitalizace na infekčním odd.
 - domácí izolace
-

Represivní protiepidemická opatření

- ❑ Epidemiologické opatření v ohnisku nákazy
 - ❑ Karanténní opatření
 - ❑ Dezinfekce, dezinsekce, deratizace
-

Epidemiologické šetření v ohnisku nákazy

- objasnit příčiny vzniku nákazy
 - určit zdroj nákazy
 - objasnit cestu přenosu
 - vymezit ohnisko nákazy
 - velikost ohniska je dána počtem osob exponovaných nákaze
 - stanovit cílená represivní opatření
-

Represivní opatření v ohnisku nákazy

- Zvýšený zdravotní dozor
 - ukládá se osobám exponovaným nákaze,
screeningová vyšetření
 - Karanténní opatření
 - karanténa pro děti
 - zákaz výkonu povolání
 - Zdravotní výchova - cílená na konkrétní situaci
 - Imunoprofylaxe
-

Dezinfekce

- ❑ Ochranná
provádí se rutinně, preventivně
(zdravotnictví, potravinářství, vodárny)
 - ❑ Ohnisková
v ohnisku nákazy
-

Dezinsekce

Hubení epidemiologicky významných členovců

- chemická
 - biologická
-

Deratizace

Hubení epidemiologicky významných
hlodavců

- mechanická - pasti
 - biologická - kočka
 - chemická - rodenticidy
-

MUDr. Miroslava Zavřelová

e-mail: mizavrel@med.muni.cz
